

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Bakalářská práce

Bezhotovostní platební instrumenty

Martina Váchová

© 2011 ČZU v Praze

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Akademický rok 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Martina Váchová

obor Podnikání a administrativa

Vedoucí katedry Vám ve smyslu Studijního a zkušebního řádu ČZU v Praze
čl. 16 určuje tuto bakalářskou práci.

Název práce: **Bezhotovostní platební instrumenty**

Osnova bakalářské práce:

1. Úvod
2. Cíl práce a metodika
3. Literární rešerše zaměřená na charakteristiku a rozdělení bezhotovostních platebních instrumentů
4. Porovnání vybraných bezhotovostních platebních instrumentů
5. Závěr
6. Seznam použitých zdrojů
7. Přílohy

Rozsah hlavní textové části: 30 - 40 stran

Doporučené zdroje:

ANDRLE, Pavel. Dokumentární akreditiv v praxi. 1. vydání. Praha: GRADA Publishing, spol. s r.o., 2001. 142 s. ISBN 80-7169-977-2.
MÁČE, Miroslav. Platební styk – klasický a elektronický. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, a.s., 2006. 220 s. ISBN 80-247-1725-5.
MARVANOVÁ, M. - HOUDA, M. a kol. Platební styk aneb Platební a zajišťovací instrumenty ve vnitřním a zahraničním obchodě. 1. vydání. Brno: ECOM ve spolupráci s Aviatik servisem s.r.o., 1993. 246 s. bez ISBN.
REVERDA, Z. - MANDEL, M. - KODERA, J. - MUSÍLEK, P. - DVOŘÁK, P. - BRADA, J. Peněžní ekonomie a bankovníctví. 2. vydání. Praha: Management Press, 1998. 621 s. ISBN 80-85943-49-2.

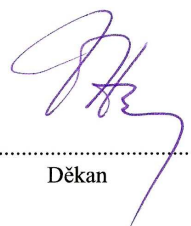
Ostatní literatura bude upřesněna v průběhu zpracování BP

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Daniela Pfeiferová,**

Termín odevzdání bakalářské práce: březen 2011

.....
Vedoucí katedry

.....
Děkan

V Praze dne: 9. 3. 2011

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci „Bezhotovostní platební instrumenty“ jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30. března 2011

Martina Váchová

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí práce Ing. Daniele Pfeiferové za její cenné rady a připomínky k této bakalářské práci.

Bezhotovostní platební instrumenty

Noncash payment instruments

Souhrn

Tato práce se zabývá vybranými bezhotovostními platebními instrumenty. Na začátku práce jsou vymezeny právní předpisy týkající se platebního styku a jeho formy. Dále už jsou vybrané bezhotovostní platební instrumenty více charakterizovány. V praktické části jsou využity teoretické znalosti o daných instrumentech, na jejichž základě jsou rozebrány z hlediska výhod a nevýhod nejprve jednotlivě vybrané bezhotovostní instrumenty, poté jsou porovnány navzájem pomocí předem stanovených kritérií a vyhodnoceny.

Summary

The dissertation deals with selected noncash payment instruments. At the beginning of work law regulations relating to the system of payment and its forms are defined. Afterword, the selected noncash payment instruments are characterized in detail. In the practical part theoretical knowledge of the mentioned instruments are used on which first individually selected noncash payment instruments are discussed in terms of advantages and disadvantages, then they are compared with each other using predefined criteria and evaluated.

Klíčová slova

banka, bankovní spojení, bezhotovostní instrument, platba, příjemce, příkazce, zákon

Key words

bank, banking relations, noncash payment instrument, payment, payee, payer, the law

Obsah

1	Úvod	10
2	Cíl práce a metodika.....	11
2.1	Cíl práce.....	11
2.2	Metodika	11
3	Literární rešerše zaměřená na charakteristiku a rozdělení bezhotovostních platebních instrumentů	12
3.1	Vymezení pojmu platební styk a jeho právní regulace.....	12
3.2	Formy a nástroje platebního styku.....	13
3.2.1	Hotovostní platební styk	14
3.2.2	Bezhotovostní platební styk.....	14
3.3	Bezhotovostní platební instrumenty	17
3.3.1	Příkaz k úhradě v tuzemsku	17
3.3.1.1	Charakteristika a jeho právní úprava	17
3.3.1.2	Druhy příkazů k úhradě	18
3.3.1.3	Náležitosti příkazu k úhradě	18
3.3.1.4	Způsob provádění příkazu k úhradě.....	19
3.3.2	Příkaz k úhradě do zahraničí.....	20
3.3.2.1	Náležitosti zahraničního platebního příkazu.....	20
3.3.2.2	Poplatky spojené s realizací zahraniční platby	21
3.3.3	Příkaz k inkasu.....	22
3.3.3.1	Charakteristika a jeho právní úprava	22
3.3.3.2	Druhy příkazů k inkasu.....	22
3.3.3.3	Náležitosti příkazu k inkasu.....	22
3.3.3.4	Způsob provádění příkazu k inkasu	23
3.3.4	Směnka.....	23
3.3.4.1	Charakteristika a její právní úprava	23
3.3.4.2	Druhy směnek	24
3.3.4.2.1	Směnka cizí.....	24
3.3.4.2.1.1	Náležitosti směnky cizí.....	25
3.3.4.2.2	Směnka vlastní.....	26

3.3.4.2.2.1	Náležitosti směnky vlastní	26
3.3.4.3	Splatnost směnek	27
3.3.4.4	Nezaplacení směnky	27
3.3.5	Dokumentární akreditiv	28
3.3.5.1	Charakteristika a jeho právní úprava	28
3.3.5.2	Účastníci platby pomocí dokumentárního akreditivu	29
3.3.5.3	Časté doklady stanovené v podmínkách akreditivu	29
3.3.5.4	Druhy dokumentárních akreditivů	29
3.3.5.5	Průběh dokumentárního akreditivu	32
3.3.6	Dokumentární inkaso	33
3.3.6.1	Charakteristika a jeho právní úprava	33
3.3.6.2	Účastníci platby pomocí dokumentárního inkasa	33
3.3.6.3	Časté dokumenty stanovené v podmínkách inkasa	33
3.3.6.4	Druhy dokumentárního inkasa	34
3.3.6.5	Průběh dokumentárního inkasa	34
4	Porovnání vybraných bezhotovostních platebních instrumentů	36
4.1	Výhody a nevýhody příkazu k úhradě v tuzemsku	36
4.2	Výhody a nevýhody příkazu k inkasu	37
4.3	Výhody a nevýhody směnky	38
4.4	Výhody a nevýhody dokumentárního akreditivu	38
4.5	Výhody a nevýhody dokumentárního inkasa	41
4.6	Porovnání vybraných bezhotovostních platebních instrumentů	43
5	Závěr	46
6	Seznam použitých zdrojů	49
6.1	Literární zdroje	49
6.2	Elektronické zdroje	50
6.3	Legislativní dokumenty	51
7	Přílohy	52

Seznam příloh

- Příloha č. 1 - Příkaz k úhradě v tuzemsku
Příloha č. 2 - Příkaz k úhradě do zahraničí
Příloha č. 3 - Příkaz k inkasu
Příloha č. 4 - Směnka cizí
Příloha č. 5 - Směnka vlastní
Příloha č. 6 - Příkaz k otevření neodvolatelného dokumentárního akreditivu
Příloha č. 7 - Příkaz k úhradě importního dokumentárního inkasa

Seznam schémat

Schéma č. 1 - Průběh směnečné operace	24
Schéma č. 2 - Průběh operace se směnkou	26
Schéma č. 3 - Průběh dokumentárního akreditivu	32
Schéma č. 4 - Průběh dokumentárního inkasa	35

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 - Sazby pro fyzické osoby za provedení příkazu k úhradě	37
Tabulka č. 2 - Poplatek za otevření akreditivu	39
Tabulka č. 3 - Poplatek za avízo beneficiantovi	40
Tabulka č. 4 - Poplatek za provedení změny nebo zrušení akreditivu	40
Tabulka č. 5 - Poplatek za výplatu akreditivu	41
Tabulka č. 6 - Poplatek za zpracování dokumentárního inkasa.....	42
Tabulka č. 7 - Poplatek za změnu inkasních podmínek.....	42
Tabulka č. 8 - Poplatek za uvolnění zboží.....	43
Tabulka č. 9 - Komparace vybraných bezhotovostních platebních instrumentů.....	44

1 Úvod

Existujeme mnoho bezhotovostních platebních instrumentů používaných pro uskutečnění bezhotovostní platby, které jsou členěny například podle náležitosti původních dokumentů, z hlediska toho, jestli banka vstupuje do závazku či nikoli. Tato práce je zaměřena na vybrané bezhotovostní platební instrumenty, kterými jsou příkaz k úhradě, příkaz k inkasu, směnka, dokumentární akreditiv a dokumentární inkaso.

Bezhotovostní platební styk je čím dál více rozšířenou formou platebního styku u nás i v zahraničí. V České republice je využíván hlavně u objednávání zboží ze zahraničí nebo k úhradám za fakturované zboží či služby od firem.

V roce 2009 došlo k legislativní změně týkající se úpravy bezhotovostní styku. Nový zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku, který nabyl účinnosti dnem 1. listopadu 2009 a nahradil tak zákon č. 124/2002 Sb., o převodech peněžních prostředků, elektronických platebních prostředcích a platebních systémech v tuzemském i zahraničním styku. Tímto zákonem došlo například ke zkrácení lhůty pro provádění platebních transakcí. Doba pro převod peněz je nyní 2 dny, tzn. d+1. Jestliže však příkazce úhrady i příjemce úhrady jsou klienty stejné banky, musí být peníze připsány ještě týž den. Existují výjimky pro které toto neplatí – např. klient podá příkaz v papírové podobě. Blokace platební karty je nyní zdarma, zrušení účtu, který byl založen minimálně před 1 rokem zdarma. Odpovědnost majitele karty v plném rozsahu při podvodném jednání příkazce nebo dojde-li úmyslně či z hrubé nedbalosti porušení nějaké povinnosti majitele karty. Při ztrátě a odcizení bankovní elektronické karty je odpovědný plátcem za všechny transakce, které mezi tím proběhnou, až do výše 150 EUR. Zákon také mění den platby – nyní je to den připsání ve prospěch účtu poskytovatele příjemce, atd. (Zákon č. 284/2009 SB., o platebním styku). Změny v tomto zákoně tak posilují postavení klienta vůči bance.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem této bakalářské práce je provést porovnání vybraných bezhotovostních platebních instrumentů: příkazu k úhradě, příkazu k inkasu, směnky, dokumentárního akreditivu a dokumentárního inkasa navzájem dle předem určených kritérií, kterými jsou výše poplatků spojená s uskutečněním bezhotovostní platby daným instrumentem, časová náročnost, právní znalost, administrativní náročnost, platební rizikovost a závěrečné vyhodnocení.

Dílním cílem je charakteristika vybraných bezhotovostních instrumentů z hlediska jejich výhod a nevýhod.

2.2 Metodika

Tato práce bude zpracována na základě prostudování odborné literatury a internetových stránek zabývajících se problematikou bezhotovostních platebních instrumentů. Dále pomocí legislativních dokumentů, které regulují oblast bezhotovostního platebního styku.

3 Literární rešerše zaměřená na charakteristiku a rozdělení bezhotovostních platebních instrumentů

3.1 Vymezení pojmu platební styk a jeho právní regulace

„Platební styk můžeme definovat jako vztah mezi plátcem a příjemcem, který je uskutečňován v určitých formách buď přímo mezi nimi nebo prostřednictvím peněžního ústavu“ (Máče, 2006).

Stěžejním zákonem pro regulaci platebního styku na území České republiky je zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku, který nabyl účinnosti dnem 1. listopadu 2009.

S tímto zákonem souvisí vyhláška České národní banky č. 62/2004 Sb., kterou se stanoví způsob provádění platebního styku mezi bankami, zúčtování na účtech u bank a technické postupy bank při opravném zúčtování, s účinností od 1. března 2004 s výjimkou některých ustanovení.

Dále zákon č. 513/1991 Sb. obchodní zákoník, který upravuje postavení podnikatelů, obchodní závazkové vztahy, jakož i některé jiné vztahy s podnikáním související, a zpracovává příslušné předpisy Evropských společenství: První směrnice Rady 68/151/EHS ze dne 9. března 1968 o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 58 druhého pododstavce Smlouvy, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření. Druhá směrnice Rady 77/91/EHS ze dne 13. prosince 1976 o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 58 druhého pododstavce Smlouvy při zakládání akciových společností a při udržování a změně jejich základního kapitálu, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření. Třetí směrnice Rady 78/855/EHS ze dne 9. října 1978, založená na čl. 54 odst. 3 písm. g) Smlouvy, o fúzích akciových společností a další.

Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších změn a doplňků, ve kterém jsou zpracovány příslušné předpisy Evropských společenství jako Směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/19/ES ze dne 30. května 1994 o systémech pojištění vkladů,

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/24/ES ze dne 4. dubna 2001 o reorganizaci a likvidaci úvěrových institucí, Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/48/ES ze dne 14. června 2006 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o jejím výkonu (přepracované znění) ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/44/ES, Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/49/ES ze dne 14. června 2006 o kapitálové přiměřenosti investičních podniků a úvěrových institucí (přepracované znění), Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/109/ES ze dne 15. prosince 2004 o harmonizaci požadavků na průhlednost týkajících se informací o emitentech, jejichž cenné papíry jsou přijaty k obchodování na regulovaném trhu, a o změně směrnice 2001/34/ES, ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/22/ES a dále ¹ a upravuje některé vztahy související se vznikem, podnikáním a zánikem bank se sídlem na území České republiky, včetně jejich působení mimo území České republiky, a dále některé vztahy související s působením zahraničních bank na území České republiky.

Mimo těchto výše vyjmenovaných zákonů, předpisů a směrnic existují i další, které souvisejí s platebním stykem.

3.2 Formy a nástroje platebního styku

Platební styk může být rozdělen podle různých hledisek jako je způsob placení, teritorium platebního styku, lhůty k provedení, podle náležitosti původních dokumentů a podle toho, zda vstupuje banka do závazku či nikoli [5].

Z hlediska způsobu placení se platební styk dále dělí na hotovostní a bezhotovostní [5].

¹ Směrnice Komise 2007/14/ES ze dne 8. března 2007, kterou se stanoví prováděcí pravidla k některým ustanovením směrnice 2004/109/ES o harmonizaci požadavků na průhlednost týkajících se informací o emitentech, jejichž cenné papíry jsou přijaty k obchodování na regulovaném trhu. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/44/ES ze dne 5. září 2007, kterou se mění směrnice Rady 92/49/EHS a směrnice 2002/83/ES, 2004/39/ES, 2005/68/ES a 2006/48/ES, pokud jde o procesní pravidla a hodnotící kritéria pro obezřetnostní posuzování nabývání a zvyšování účastí ve finančním sektoru.

3.2.1 Hotovostní platební styk

Hotovostní platební styk, jak už název vypovídá, se provádí prostřednictvím hotových peněz tj.

- bankovky²,
- mince.³

Většina z nás se s touto formou platebního styku setkává každý den – např. když si koupíme v pekárně rohlík nebo na nádraží lístek na cestu do práce. Hlavní výhodou tohoto druhu platebního styku je, že prodejce (podnikatel) dostane za své prodané zboží nebo službu bezprostředně zaplacené. Naproti tomu je zde mnoho nevýhod. Například si prodejce musí zaplacené peníze okamžitě přepočítat, protože úspěšnost pozdější reklamace je prakticky neproveditelná. Dále je tady riziko, že přijaté peníze budou falešné a další platba s nimi je neuskutečnitelná, jestliže vlastník takovýchto peněz nechce porušit zákon. Vlastník musí zařídit úschovu přijatých peněz a také na sebe bere riziko ohrožení v případě, že se někteří lidé budou chtít těchto peněz násilně zmocnit (Blažek, Uklein, 1997).

V České republice se hotovostní platební styk řídí zákonem č. 254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti. Dále zákonem č. 219/1995 Sb., devizový zákon. Zákon č. 61/1996 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti (zákon „o praní špinavých peněz“) (Blažek, Uklein, 1997).

3.2.2 Bezhotovostní platební styk

Bezhotovostní platební styk je čím dál více používaný prostředek platby a dle mého názoru začíná pomalu převažovat nad hotovostním platebním stykem. „Bezhotovostní platební styk v ČR je uskutečňován na bázi centrálního zúčtování, které de facto probíhá mezi

² Papírové peníze vydávané centrální bankou – u nás Česká národní banka

³ Jeden z nejdéle používaných prostředků směny, vyskytují se většinou v ražené podobě a mají menší nominální hodnotu než bankovky.

centrálami jednotlivých bank a dalšími subjekty clearingového systému provádějícího datovou komunikaci s CC ČNB“ (Blažek, Uklein, 1997). Clearingové Centrum České národní banky (CC ČNB) se sídlem v Praze má na starosti převody peněz ve prospěch a na vrub účtů jednotlivých klientů prostřednictvím platebního systému CERTIS⁴. Tyto operace provádí pouze pro členské banky, které podnikají v České republice, na základě zvláštní smlouvy. „Zda je banka členem CC ČNB, tj. zda je možno provádět bezhotovostní převody ve prospěch účtů u ní vedených, zjistí klient z aktuální verze Katalogu převodníků dat AP0001“ (Blažek, Uklein, 1997). V případě, že klient zjistí, že určitá banka není členem CC ČNB má možnost provést platbu prostřednictvím peněžní poukázky neboli složenkou typu A na České poště, s. p. Avšak peníze musí klient složit v hotovosti na poště, která poté peníze odešle na příslušný účet klienta vyplněný na složence v kolonce ve prospěch účtu. Zahraniční platební styk je realizován na principu korespondenčních bank, kde dochází k propojení bank mezi sebou. Zahraniční banka má veden tzv. loro účet u tuzemské banky a tuzemská banka má veden tzv. nostro účet u zahraniční banky. Platební styk je uskutečňován přes tyto účty prostřednictvím platebního systému SWIFT⁵, který umožňuje předávání příkazů a informací (Schlossberger, Soldánová, 2005).

Bezhotovostní platební styk se dále dělí na tuzemský platební styk, zahraniční platební styk, přeshraniční platební styk. Tuzemský platební styk se uskutečňuje mezi účty bank⁶ v České republice zpravidla v tuzemské měně. Zahraniční platební styk je pohyb bezhotovostních peněz mezi různými státy. Přeshraniční platební styk je definován v Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 924/2009 o přeshraničních platbách ve Společenství a zrušení nařízení (ES) č. 2560/2001.

Do bezhotovostních platebních instrumentů můžeme zařadit:

- příkaz k úhradě,
- příkaz k inkasu,
- hromadný příkaz k úhradě / inkasu,

⁴ Czech Express Real Time Interbank Gross Settlement System

⁵ Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication

⁶ Komerční banky, Česká národní banka

- trvalý příkaz k úhradě / inkasu,
- šek,
- směnka,
- bankovní platební karty,
- dokumentární akreditiv,
- dokumentární inkaso.

Podle náležitosti původních dokumentů má platební styk formu hladké platby nebo dokumentární platby (Schlossberger, Soldánová, 2005).

Schlossberger, Soldánová (2005) říkají, že hladké platby neboli nedokumentární instrumenty bezhotovostního platebního styku nemají vazbu na průvodní dokumenty. Mezi nedokumentární instrumenty bezhotovostního platebního styku řadíme:

- šek,
- bankovní platební kartu,
- příkaz k úhradě,
- příkaz k inkasu.

Oproti hladkým platbám mají dokumentární platby bezprostřední vazbu na průvodní dokumenty a případně mohou obsahovat i bankovní závazek. Platebními nástroji vázanými na průvodní dokumenty jsou:

- dokumentární akreditiv,
- dokumentární inkaso,
- bankovní záruka,
- směnka.

Z hlediska toho, zda banka vstupuje do závazku či nikoli máme formu závazkového platebního styku a bezzávazkového platebního styku [5].

V závazkovém platebním styku banka vstupuje do závazku při realizaci daného platebního nástroje [5].

V bezzávazkovém platebním styku banka vystupuje pouze jako prostředník. K samotné platbě nemá banka žádný závazkový právní vztah [5].

3.3 Bezhotovostní platební instrumenty

3.3.1 Příkaz k úhradě v tuzemsku

3.3.1.1 Charakteristika a jeho právní úprava

Příkaz k úhradě je jeden ze způsobů, jak převést určitou hodnotu peněžních prostředků z jednoho účtu na druhý. Vychází z podnětu plátce. Jedná se o jeden z nejoblíbenějších prostředků⁷ pro převod peněz v tuzemsku (Reverda, Mandel, Kodera a kol., 1998). Lidé ho rádi používají hlavně pro svou jednoduchost a rychlost. Důležitým předpokladem používání příkazu k úhradě je vedení vlastního bankovního účtu u kterékoliv banky působící na území České republiky (Máče, 2006).

Právní úpravu pro převod tuzemských a přeshraničních⁸ peněžních prostředků najdeme v zákoně č. 284/2009 Sb., o platebním styku, který nabyl účinnosti dnem 1. listopadu 2009. Pravidla způsobu provádění platebního styku mezi bankami pro své klienty na území České republiky v české měně, zúčtování na účtech u bank a technické postupy bank při opravném zúčtování jsou stanoveny ve vyhlášce ČNB č. 62/2004 Sb. ze dne 2. února 2004, která nabyla účinnosti dne 1. března 2004 s výjimkou některých ustanovení.

⁷ Dalším je příkaz k inkasu, který je však používán méně.

⁸ Nařízení Evropského parlamentu a rady č. 256/2001, o přeshraničních platbách v eurech.

3.3.1.2 Druhy příkazů k úhradě

Příkazy k úhradě, které jsou běžně používány, je možné členit ze dvou základních hledisek:

a) podle počtu plateb na jednom platebním příkazu:

- jednotlivý příkaz k úhradě
- hromadný příkaz k úhradě

b) podle toho, kolikrát má být platba provedena:

- jednorázový příkaz k úhradě
- trvalý příkaz k úhradě

Hromadný příkaz k úhradě se liší od jednotlivého příkazu k úhradě tím, že se na jednom formuláři vyskytuje více než jedna položka na úhradu. Každá položka může mít jiného příjemce (Schlossberger, Soldánová, 2005).

Trvalý příkaz k úhradě představuje příkaz k provádění opakované, většinou dlouhodobé platby – např. platba nájemného (Máče, 2006).

3.3.1.3 Náležitosti příkazu k úhradě

Obsah a náležitosti příslušného formuláře příkazu k úhradě je stanoveno Českou národní bankou ve vyhlášce č. 62/2004 Sb., kterou se stanoví způsob provádění platebního styku mezi bankami, zúčtování na účtech u bank a technické postupy bank při oprávněném zúčtování, s účinností od 1. března 2004 s výjimkou některých ustanovení.

Podle této vyhlášky musí příkaz k úhradě vždy obsahovat tyto informace:

- bankovní spojení plátce,
- bankovní spojení příjemce,

- částku převodu a měnu⁹ převodu,
- ruční¹⁰ podpis, elektronický¹¹ podpis nebo nějaký kód, kterým se identifikuje příkazce.

Nutné je také vyplnit konstantní symbol v případech, kdy to přímo stanovuje nějaký zvláštní právní předpis – např. vyhláška č.514/2002 Sb. nebo se jedná o platbu, která je příjmem nebo výdajem státního rozpočtu. V ostatních případech není povinnost konstantní symbol vyplňovat.

Mezi nepovinně vyplnitelné údaje patří:

- datum splatnosti,
- variabilní symbol,
- specifický symbol,
- textová zpráva,
- datum vystavení příkazu.

3.3.1.4 Způsob provádění příkazu k úhradě

Zadání příkazu k úhradě bance lze dvojím způsobem. Buď klasickou formou, tj. předání předepsaného formuláře bance (viz. Příloha č. 1) nebo moderním způsobem zadat příkaz k úhradě prostřednictvím elektronického bankovníctví (Máče, 2006). Moderní způsob zadání příkazu k úhradě je čím dál více oblíbený, protože se dá snadno provést kdekoliv, kde je dostupný počítač s připojením na internet. Ale tento způsob má jednu velkou nevýhodu, kterou představuje tzv. cracker¹². Banky se proto co nejvíce snaží zabezpečovat elektronické bankovníctví na jejich internetových stránkách, aby své klienty chránili před neoprávněným zneužíváním jejich osobních dat, ztráty peněz atd.

⁹ Pokud plátce neuvede měnu, bude platba provedena v českých korunách.

¹⁰ V případě vyplňování papírového formuláře příkazu k úhradě.

¹¹ V případě, že příkaz k úhradě je zadáván prostřednictvím elektronického bankovníctví.

¹² Člověk s výbornými znalostmi počítačů, softwaru, programování, který získává informace o slabém zabezpečení nebo bezpečnostních mezerách ke kriminálním účelům nebo pro osobní prospěch.

3.3.2 Příkaz k úhradě do zahraničí

Při provádění platebního příkazu k úhradě do zahraničí (viz. Příloha č. 2) jsou rozlišovány následující typy plateb:

- Europlatba neboli přeshraniční převod v EUR
- zahraniční platba
- vnitrobankovní cizoměnová platba

Europlatba je platba prováděná z jednoho členského státu Evropské unie do druhého členského státu Evropské unie. Částka převodu může být až do výše 50 000 EUR [9].

Zahraniční platba je platba prováděná z nebo do zahraničí v české nebo cizí měně a úhrada z nebo do bank na území České republiky prováděné v cizí měně mimo Europlatby [9].

Vnitrobankovní cizoměnová platba je platba mezi 2 účty vedenými v cizích měnách [9].

3.3.2.1 Náležitosti zahraničního platebního příkazu

Povinnými náležitostmi zahraničního platebního příkazu jsou:

- číslo a název účtu plátce,
- číslo a název účtu příjemce, adresa,
- SWIFTová adresa banky příjemce nebo v případě, že tato banka takovou adresu nemá přesný nezkrácený název a adresa této banky,
- země banky příjemce (odpovídající SWIFTové adrese banky příjemce či přesnému, nezkrácenému názvu a adrese banky příjemce) – pouze pro Klientský systém,
- částka převodu,
- měna převodu,
- kód země příjemce,

- datum splatnosti,
- důvod platby (do tohoto pole lze uvést také informaci pro příjemce),
- typ poplatku, tj. označení, která strana bude hradit poplatky (OUR, BEN nebo SHA),
- priorita zpracování tj. označení, s jakou prioritou má být platba zpracována,
- podpis klienta.

„U plateb do států EU je klient povinen uvést v souladu s právními předpisy číslo účtu příjemce ve formátu mezinárodního čísla bankovního účtu (IBAN) a SWIFTovou adresu banky příjemce ve formátu identifi kačního kódu banky (BIC)“ [9].

Mezi nepovinné náležitosti platebního příkazu do zahraničí patří:

- místo a datum vystavení,
- kontaktní údaje plátce,
- další speciální instrukce k platbě [9].

3.3.2.2 Poplatky spojené s realizací zahraniční platby

Poplatky související s realizací zahraniční platby:

- BEN - příjemce hradí všechny poplatky, tj. poplatky své banky, poplatky banky příkazce
- OUR - příkazce hradí všechny poplatky, tj. poplatky své banky, poplatky banky příjemce
- SHA - příkazce hradí poplatky své banky a příjemce hradí poplatky své banky [9].

3.3.3 Příkaz k inkasu

3.3.3.1 Charakteristika a jeho právní úprava

Příkaz k inkasu je další bezhotovostní platební instrument sloužící pro převod peněžních prostředků. Tento příkaz zadává na rozdíl od příkazu k úhradě příjemce platby. Použití tohoto instrumentu je však omezeno jen na případy, kdy je to stanoveno právními předpisy nebo kdy je tento způsob placení dohodnut mezi plátcem a jeho bankou. U nás je hojně využíván v rámci služby SIPO¹³ při platbách za elektrickou energii, plyn, poplatků za telefon, televizi a rozhlas (Máče, 2006).

Právní úprava příkazu k inkasu se řídí stejnými zákony jako příkaz k úhradě.

3.3.3.2 Druhy příkazů k inkasu

Příkazy k inkasu členíme dle Máčeho (2006) ze dvou základních hledisek:

- a) podle počtu plateb na jednom platebním příkazu
 - jednotlivý příkaz k inkasu
 - hromadný příkaz k inkasu
- b) podle toho, kolikrát má být platba provedena:
 - jednorázový příkaz k inkasu
 - trvalý příkaz k inkasu

3.3.3.3 Náležitosti příkazu k inkasu

Máče (2006) říká, že náležitosti příkazu k inkasu jsou stejné jako u příkazu k úhradě.

¹³ Sdružené inkaso plateb obyvatelstva

Nutno tedy uvést:

- naše bankovní spojení (tj. příjemce inkasa)
- bankovní spojení plátce
- částku a měnu převodu

Formulář musí být označen názvem příkaz k inkasu.

3.3.3.4 Způsob provádění příkazu k inkasu

Příjemce platby musí zadat příkaz k inkasu (viz. Příloha č. 3) u své banky, která tyto peníze zinkasuje z účtu osoby, která má za něco platit. Avšak pro převod peněžních prostředků je důležité, aby plátce doručil své bance tzv. přivolení k inkasu v písemné nebo elektronické podobě. Na tomto formuláři musí být vyplněné číslo účtu a kód banky příjemce platby neboli zadavatele příkazu inkasa [4].

3.3.4 Směnka

3.3.4.1 Charakteristika a její právní úprava

„Směnka je cenný papír vystavený na řad, obsahující směnečné náležitosti přesně stanovené zákonem“ (Marvanová, Houda a kol., 1993).

V České republice je směnka upravována zákonem č. 191/1950 Sb. (Zákon směnečný a šekový) ve znění pozdějších změn a doplňků, který nabyl své účinnosti dnem 1. ledna 1951.

3.3.4.2 Druhy směnek

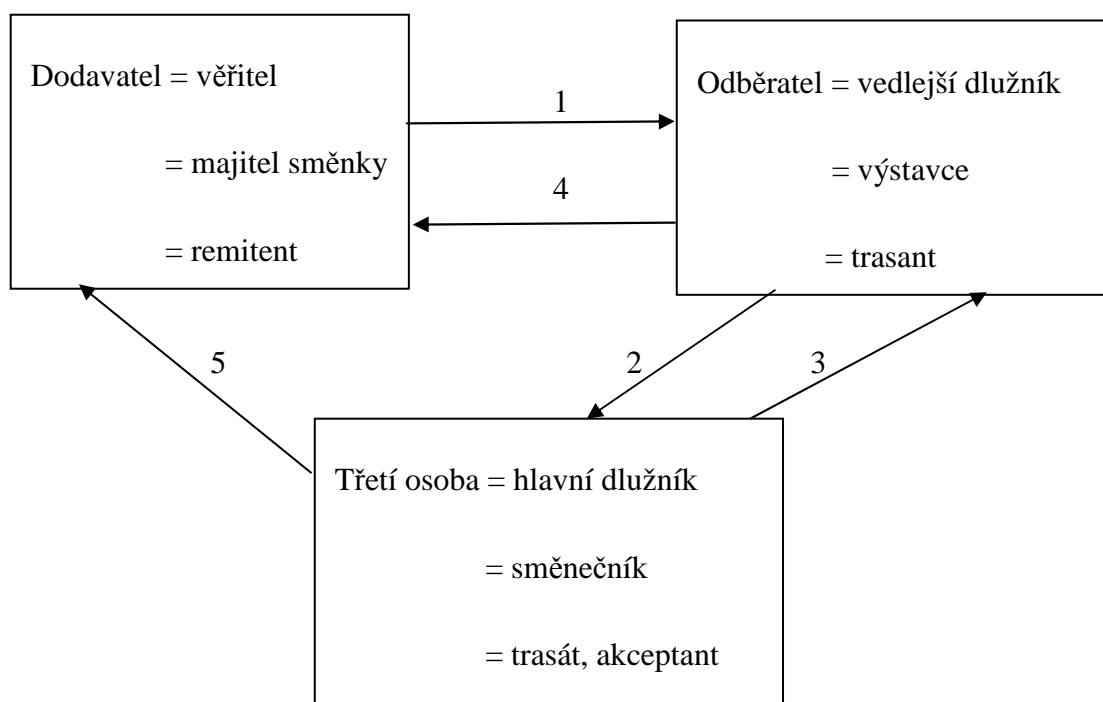
Zákon směnečný a šekový rozeznává dva základní druhy směnek – směnka cizí¹⁴, směnka vlastní¹⁵.

3.3.4.2.1 Směnka cizí

Směnka cizí neboli trata (viz. Příloha č. 4) je příkazem výstavce směnky směnečníkovi (dlužníkovi), aby zaplatil osobě označené v řadu přesně stanovenou sumu ve stanovené době na stanoveném místě (Nejepínský, 1992).

V následujícím schématu (viz. Schéma č. 1) je zobrazen průběh směnečné operace.

Schéma č. 1 - Průběh směnečné operace

¹⁴ § 1 - § 74, Zákon směnečný a šekový č. 191/1950 Sb.

¹⁵ § 75 - § 78, Zákon směnečný a šekový č. 191/1950 Sb.

Komentář:

- 1 - dodání zboží
- 2 - vystavení směnky a předání hlavnímu dlužníkovi = směnečníkovi
- 3 - vrácení akceptované směnky
- 4 - předání akceptované směnky
- 5 - finanční úhrada

Zdroj: vlastní zpracování

3.3.4.2.1.1 Náležitosti směnky cizí

Cizí směnka musí obsahovat:

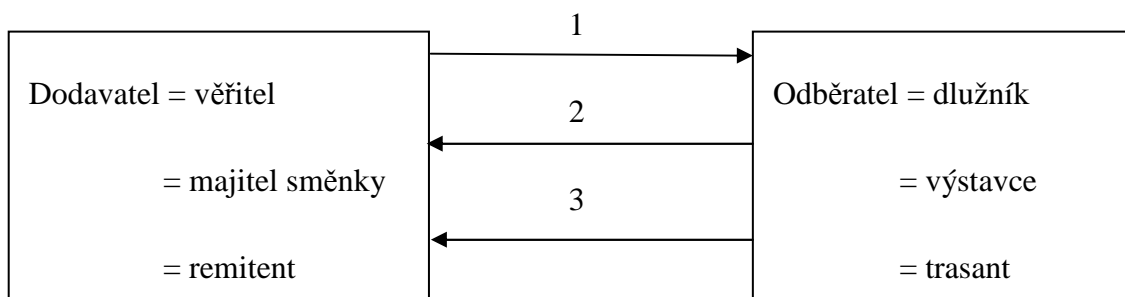
- označení, že jde o směnku, pojaté do vlastního textu listiny vyjádřené v jazyku, v kterém je listina sepsána,
- bezpodmínečný příkaz zaplatit určitou peněžitou sumu,
- jméno toho, kdo má platit (směnečníka),
- údaj splatnosti,
- údaj místa, kde má být placeno,
- jméno toho, komu nebo na jehož řad má být placeno,
- datum a místo vystavení směnky,
- podpis výstavce.

Jestliže v listině chybí nějaký údaj z výše uvedených, tak tato směnka není platná jako směnka cizí (kromě výjimek stanovených ve zmiňovaném zákoně) (Zákon č. 191/1950 Sb., směnečný a šekový).

3.3.4.2.2 Směnka vlastní

Směnka vlastní neboli sólosměnka (viz. Příloha č. 5) představuje závazek výstavce směnky (dlužníka neboli trasant) zaplatit osobě (remitent) označené v řadu přesně stanovenou sumu peněz ve stanovené době na stanoveném místě (Nejepínský, 1992).

Schéma č. 2 - Průběh operace se směnkou

Komentář:

1 - dodání zboží

2 - vystavení směnky

3 - úhrada směnky

Zdroj: vlastní zpracování

3.3.4.2.2.1 Náležitosti směnky vlastní

Směnka vlastní musí obsahovat:

- o označení, že jde o směnku, pojaté do vlastního textu listiny a vyjádřené v jazyku, ve kterém je tato listina sepsána,
- o bezpodmínečný slib zaplatit určitou peněžitou sumu,
- o údaj splatnosti,

- údaj místa, kde má být placeno,
- jméno toho, komu nebo na jehož řad má být placeno,
- datum a místo vystavení směnky,
- podpis výstavce.

Listina, ve které chybí některý z výše uvedených údajů, není platná jako směnka vlastní (kromě výjimek uvedených v zákoně) (Zákon č. 191/1950 Sb., směnečný a šekový).

3.3.4.3 Splatnost směnek

Směnka cizí i směnka vlastní mohou být vystaveny:

- na viděnou – tzv. vistasměnka, která je splatná při předložení,
- na určitý čas po viděné,
- na určitý čas po datu vystavení,
- na určitý den.

Směnka, která má jinou dobu splatnosti, než je výše uvedeno, je neplatná.

Majitel směnky nemá povinnost přijmout placení směnky před její splatností. Dále majitel nesmí odmítnout částečné placení směnky. V případě, že směnečník neplatí celou částku, ale jen část, může žádat, aby majitel směnky toto placení vyznačil na směnku a aby směnečník dostal o tomto placení potvrzení (Zákon č. 191/1950 Sb., směnečný a šekový).

3.3.4.4 Nezaplacení směnky

V případě, že směnka není zaplacená dlužníkem, je právem majitele tuto nezaplacenou platbu vymáhat pomocí soudního řízení.

V dnešní době je nezaplacení směnky spíše výjimečné, protože dlužník ví, že by se tímto vystavoval nebezpečí jakou je např. exekuce nebo dokonce bankrot (Nejepínský, 1992).

Jestliže tedy nastane situace, že majitel směnky předloží směnku k proplacení dlužníkovi a ten jí neproplatí, tak majitel může přistoupit k tzv. protestu pro neplacení směnky. Tento protest je nutné učinit u notáře nebo na soudě do dvou pracovních dní následujících po dni splatnosti směnky. Protest je zaznamenáván do protestní listiny za určitý poplatek, a proto se majitel směnky může rozhodnout, že na směnce bude doložka „bez protestu“ a tím ušetří peníze za protest, ale stále bude uplatňovat postihová práva, která jsou stanovena v Zákoně směnečném a šekovém č. 191/1950 Sb. v § 48 [8].

3.3.5 Dokumentární akreditiv

3.3.5.1 Charakteristika a jeho právní úprava

Dokumentární akreditiv lze charakterizovat jako bezhotovostní platební a zajišťovací instrument pro financování obchodní činnosti. Jde o písemný závazek banky odběratele, že zaplatí příjemci akreditivu za dodané zboží nebo službu pouze za předpokladu splnění všech akreditivních podmínek¹⁶ (Andrle, 2001).

Více o této problematice pojednává knižní publikace s názvem Dokumentární akreditiv v praxi, autorem je Pavel Andrle.

Stěžejním zákonem pro dokumentární akreditiv je zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, v platném znění. Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách. Dále se řídí pevně stanovenými a mezinárodně uznávanými pravidly UCP¹⁷ 600.

¹⁶ Dodavatel splnění lhůty a podmínky dané akreditivem, ve stanovené době budou předloženy dokumenty požadované v akreditivní listině.

¹⁷ The Uniform Cystome and Praktice for Documenty Credits vydané Mezinárodní obchodní komorou v Paříži

3.3.5.2 Účastníci platby pomocí dokumentárního akreditivu

Účastníky platby pomocí dokumentárního akreditivu jsou:

- příkazce/kupující/odběratel/aplikant,
- banka příkazce/kupujícího, tj. banka, která vystaví akreditiv,
- příjemce akreditivu/beneficiant/prodávající/dodavatel,
- banka příjemce akreditivu, která otevření tohoto akreditivu beneficiantovi oznamuje a popřípadě potvrdí (banka avizující/potvrzující) [2].

3.3.5.3 Časté doklady stanovené v podmínkách akreditivu

Jsou jimi většinou dokumenty používané při dodávce zboží tj.:

- vystavená faktura prodávajícím v několika vyhotoveních,
- přepravní dokument,
- pojistný doklad,
- další dokumenty, které jsou stanovené v kontraktu – např. osvědčení o původu, o kvalitě zboží, zdravotní či veterinární certifikáty apod. (Machková, Černošlávková, Sato a kol., 2003).

3.3.5.4 Druhy dokumentárních akreditivů

Nejčastěji se v praxi setkáváme s těmito druhy akreditivů:

- **Odvolatelný akreditiv** - „Odvolatelný akreditiv může být vystavující bankou kdykoliv odvolán nebo změněn (i po předložení dokumentů!), a tudíž nepředstavuje skutečný závazek banky k beneficiantovi akreditivu“ (Andrle, 2001).

- **Neodvolatelný akreditiv** - představuje pro vystavující banku závazek zaplatit beneficiantovi stanovenou sumu peněz za předpokladu, že beneficiant splní požadované podmínky akreditivu. „Neodvolatelný akreditiv může být změněn nebo zrušen pouze se souhlasem všech zúčastněných stran“ (Máče, 2006).

Akreditiv, na kterém není uvedeno, zda je odvolatelný nebo neodvolatelný, je automaticky považován za neodvolatelný. Vzor příkazu k otevření neodvolatelného dokumentárního akreditivu je k nalezení v příloze č. 6.

- **Potvrzený dokumentární akreditiv** – „Na základě žádosti vystavující banky může banka beneficianta akreditiv potvrdit a sama převzít závazek ve vztahu k příjemci“ [3]. Dodavateli, který má potvrzený akreditiv, se zvyšuje jistota zaplacení, protože za provedení platby ručí dvě banky.
- **Nepotvrzený dokumentární akreditiv** – někdy označován jako avizovaný akreditiv. Banka pouze avizuje (oznamuje) beneficiantovi (dodavateli) otevření akreditivu a přebírá dokumenty spojené s akreditivem, ale nijak nevstupuje do závazku vůči dodavateli (Andrle, 2001).

Existují ale i speciální typy dokumentárních akreditivů:

- **Revolvingový akreditiv** – „Je charakteristický tím, že se v době jeho platnosti základní akreditivní částka podle stanovených akreditivních podmínek obnovuje až do vyčerpání celkové částky“ (Máče, 2006).
- **Remboursní akreditiv** – mezi bankou prodávajícího a bankou kupujícího musí být uzavřena úvěrová dohoda. Banka prodávajícího akceptuje směnku vystavenou na ni kupujícím. Výhoda pro prodávajícího spočívá v tom, že obdrží úhradu za dodané zboží či službu okamžitě. Oproti tomu kupující uhradí danou částku až v době splatnosti směnky (Marvanová, Houda a kol., 1993).
- **Převoditelný akreditiv** – může být převeden na jinou osobu pouze v případě, že akreditiv byl vystaven jako převoditelný. Tento druh akreditivu se používá převážně v zahraničním obchodě, který zprostředkovává třetí osoba, která si tímto způsobem zajišťuje svou vlastní provizi a financování celého obchodu. „Převod

akreditivu je operace, která znamená, že právo prvního beneficianta na předložení dokumentů odpovídajících akreditivu a na poskytnutí plnění z akreditivu od vystavující (potvrzující) banky je převedeno na druhého beneficianta (druhé beneficianty)“ (Andrle, 2001). Peněžní částka převedeného akreditivu je většinou nižší než u původního akreditivu. „Smyslem celé této operace je, aby první beneficiant zaměnil faktury a směnky druhého beneficianta (předloží je na vyšší částky dle původního akreditivu) a tak získal rozdíl, který představuje jeho provizi“ (Andrle, 2001).

- **Stand-by akreditiv** – „není instrumentem platebním, ale slouží jako zajišťovací nástroj především v zemích, kde se nepoužívají bankovní záruky (například USA)“ (Machková, Černošková, Sato a kol., 2003). Využití tohoto nástroje je velmi rozsáhlé, protože může nahradit jakýkoli druh záruky – např. za řádné splacení emitovaných papírů, platební, za dobré provedení kontraktu atd.
- **Back-to-back** – používá se u nepřímých obchodů (např. reexportů) podobně jako u převoditelného akreditivu. Back-to-back akreditiv je vystavován prvním beneficiantem na základě jiného akreditivu – tj. jedná se o dva samostatné akreditivy. Back-to-back akreditiv je vystavován na nižší částku než akreditiv první a rozdíl mezi částkou na prvním akreditivu a na back-to-back akreditivu tvoří profit zprostředkovatele (Anderle, 2001).

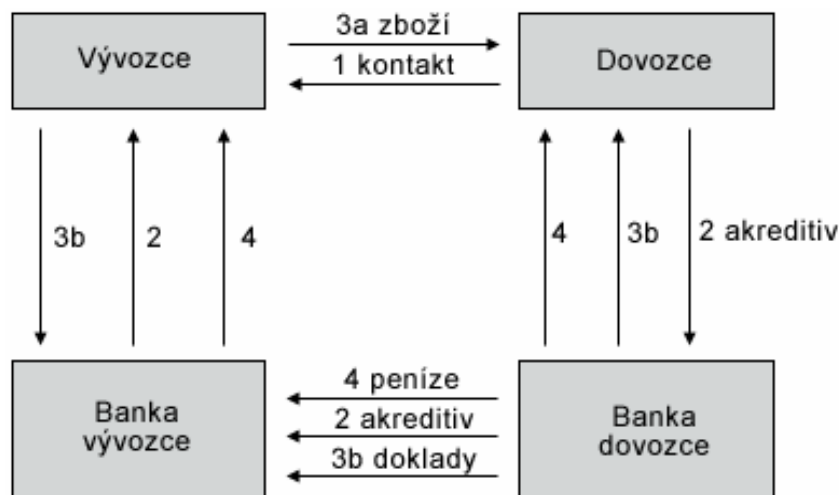
„Back-to-back se nazývá ten „druhý“ akreditiv, je-li zajištěn „pouze“ jiným akreditivem. Pokud by vystavující banka byla zajištěna i jiným způsobem (peněžními zdroji apod.), o **back-to-back** v tomto případě hovořit nelze!“ (Andrle, 2001).

- **Akreditiv s červenou nebo zelenou doložkou** – umožňuje beneficiantovi čerpat určité procento akreditivní částky před odesláním zboží jako zálohu tzv. akontaci (Schlossberger, Soldánová, 2005). Červená doložka znamená, že částka je krytá. Naopak zelená doložka znamená, že částka není krytá. V dnešní době se tento typ akreditivu používá jen zřídka [3].

3.3.5.5 Průběh dokumentárního akreditivu

Následující schéma vystihuje, jak funguje dokumentární akreditiv.

Schéma č. 3 - Průběh dokumentárního akreditivu

Komentář:

1 – Mezi vývozcem (prodávajícím) a dovozcem (kupujícím) dojde k uzavření kupní smlouvy (kontraktu).

2 – Na základě kupní smlouvy a jejích podmínek požádá dovozce svou banku o otevření akreditivu.

3a – Vývozce odešle zboží.

3b – Vývozce shromáždí doklady podle podmínek akreditivu a prostřednictvím své banky je odešle bance dovozce, která je zkontroluje a v případě splnění podmínek je pak předá dovozci.

4 – Banka dovozce (vystavující banka) proplatí akreditiv vývozci a zatíží účet dovozce.

Zdroj: http://www.kb.cz/cs/seg/seg4/products/documentary_letter_credit.shtml

3.3.6 Dokumentární inkaso

3.3.6.1 Charakteristika a jeho právní úprava

Dokumentární inkaso je bezzávazkový platební instrument využívaný v tuzemském i zahraničním obchodě (Marvanová, Houda a kol., 1993).

Řídí se zákonem č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník. Dále zákonem č. 21/1992 Sb., o bankách. A Jednotnými pravidly pro inkasa (Uniform Rules for Collections – URC) – URC 522 vydané a zpracované Mezinárodní obchodní komorou v Paříži.

3.3.6.2 Účastníci platby pomocí dokumentárního inkasa

Účastníci platby pomocí dokumentárního inkasa dle Máčeho (2006) jsou:

- příkazce/dodavatel/vývozce/proávající,
- vysílající banka – banka příkazce,
- předkládající (inkasní) banka – banka odběratele,
- trasát/odběratel/dovozce/kupující.

3.3.6.3 Časté dokumenty stanovené v podmínkách inkasa

Jsou stejné jako u dokumentárního akreditivu – tj. faktura, přepravní dokument a další dokumenty stanovené v podmínkách dokumentárního inkasa (Machková, Černošlávková, Sato a kol., 2003).

3.3.6.4 Druhy dokumentárního inkasa

Nejběžnější členění dokumentárního inkasa podle inkasních podmínek je:

- **dokumentární inkaso s podmínkou D/P – dokumenty proti placení** – „Tato podmínka vydat dokumenty „proti placení“ znamená, že dokumenty nebudou předkládající bankou vydány kupujícímu, dokud nebude zaplacená částka inkasa“ [1].

Vzor příkazu k úhradě importního dokumentárního inkasa (viz. Příloha č. 7).

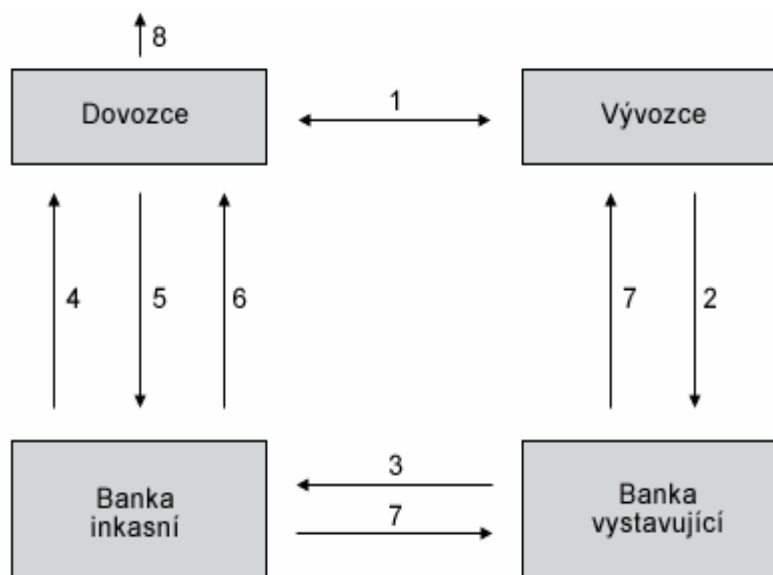
- **dokumentární inkaso s podmínkou D/A – dokumenty proti přijetí** – „Na základě této instrukce vydává banka doklady proti akceptaci směnky, event. proti vystavení směnky vlastní. Jde o směnečný dodavatelský úvěr. Prodávající může žádat, aby směnka byla avalována prvotřídní bankou nebo zajištěna bankovní zárukou. Kupující tak dostává k dispozici dokumenty a tím i zboží dříve, než zaplatí“ [1].

Můžeme se také setkat s dělením dokumentárního inkasa podle typu předkládaných dokumentů na **dokumentační** nebo **směnečné**. A nebo podle způsobu jejich zpracování na **přímé** a **nepřímé** (Schlossberger, Soldánová, 2005).

3.3.6.5 Průběh dokumentárního inkasa

Následující schéma zobrazuje princip fungování dokumentárního inkasa.

Schéma č. 4 - Průběh dokumentárního inkasa

Komentář:

- 1 – Uzavření obchodní smlouvy
- 2 – Příklad k obstarání dokumentárního inkasa + dokumenty
- 3 – Předání inkasních příkazů a příslušných dokumentů
- 4 – Informování dlužníka o příjmu dokumentů a o inkasních podmínkách
- 5 – Provedení příslušného inkasního úkonu
- 6 – Předání dokumentů
- 7 – Předání inkasního plnění
- 8 – Vyzvednutí zboží

Zdroj: http://www.kb.cz/cs/seg/seg4/products/documentary_collection.shtml

4 Porovnání vybraných bezhotovostních platebních instrumentů

Společnou výhodou pro všechny bezhotovostní platební instrumenty je bez pochyby jejich časová nenáročnost. Aby bylo zřejmé, který platební instrument z široké škály je ten nejvhodnější, je nutné provést komplexní analýzu vybraných nástrojů pomocí zvolených kritérií a na závěr porovnat a zhodnotit.

V této části bakalářské práce budou tedy blíže prozkoumány vybrané bezhotovostní platební instrumenty, kterými jsou příkaz k úhradě, příkaz k inkasu, směnka, dokumentární akreditiv a dokumentární inkaso z hlediska výhodnosti a nevýhodnosti. Dále bude provedeno porovnání instrumentů dle předem určených kritérií, kterými jsou výše poplatků spojená s uskutečněním bezhotovostní platby daným instrumentem, časová náročnost, právní znalost, administrativní náročnost, platební rizikovost a na závěr bude konečně zhodnocení.

4.1 Výhody a nevýhody příkazu k úhradě v tuzemsku

Nespornou hlavní výhodou příkazu k úhradě je rychlost převedení peněz z účtu plátce na účet příjemce platby. Pokud plátce platby má vedený účet u stejné banky jako příjemce platby, je tato transakce provedena velmi rychle. Jestliže jsou peníze převáděny mezi účty různých bank, platební operace trvá déle, protože platba prochází skrze zúčtovací centrum Centrální banky. Většinou jsou peníze připsány na účet následující den.

Existují různé možnosti jak příkaz k úhradě ať už jednorázový nebo hromadný zadat. Od způsobu zadání příkazu se odvíjí i výše poplatku za tuto operaci viz. Tabulka 1. Vyplnění papírového formuláře příkazu k úhradě a jeho odevzdání na příslušné přepážce vyjde plátce draž než uskutečnění příkazu přes službu internetového bankovníctví. Navíc platbu přes tuto službu můžeme provést v pohodlí kanceláře, domova atd., takže nám ušetří čas, který bychom museli vyčlenit pro zanesení vyplněného formuláře do banky. Některé banky také poskytují svým klientům cenové zvýhodnění poplatků, když jsou transakce prováděny skrze internetové bankovníctví. Asi jedinou nevýhodou příkazu k úhradě

prováděného přes internetové bankovníctví je zpoplatnění internetového připojení.

Tabulka č. 1 - Sazby pro fyzické osoby za provedení příkazu k úhradě

Název instituce	Sazba poplatku			
	V rámci stejné banky		Převod mezi různými bankami	
	Skrze papírový formulář	Přes internetové bankovníctví	Skrze papírový formulář	Přes internetové bankovníctví
Volksbank CZ a.s.	24,-	zdarma	24,-	3,-
Komerční banka a.s.	29,-	zdarma	29,-	2,-
Česká spořitelna a.s.	15,-	2,-	15,-	2,-
ČSOB a.s.	20,-	zdarma	20,-	3,-

Zdroj: vlastní zpracování na základě osobní konzultace dne 8. září 2010 u vybraných bank

Z tabulky č. 1 je patrné, že nejnižší poplatky za provedení příkazu k úhradě má Česká spořitelna, i když oproti ostatním institucím má zpoplatněn příkaz k úhradě přes internetové bankovníctví.

Další výhodou je určitě jednoduchost používání tohoto platebního instrumentu. Stačí vyplnit příslušný formulář buď v klasické papírové nebo elektronické podobě, potvrdit příkaz a ostatní operace jsou za nás provedeny bankou.

Asi jedinou nevýhodou tohoto instrumentu je možnost špatného vyplnění údajů, které vede k tomu, že příslušná částka peněz je převedena na jiný účet než bylo původně zamýšleno.

4.2 Výhody a nevýhody příkazu k inkasu

Jelikož příkaz k inkasu funguje na podobném principu jako příkaz k úhradě, tak i jeho výhody jsou v podstatě totožné jako u příkazu k úhradě. Výhodami tedy jsou rychlost,

spolehlivost a jednoduchost. Dále možnost využití moderní technologie při zadávání inkasního příkazu.

Oproti těmto výhodám existuje asi jediná nevýhoda, kterou je pro banku fakt, že v případě realizace příkazu k inkasu musí banka vykonat více úkonů, než u příkazu k úhradě.

4.3 Výhody a nevýhody směnky

V případě, že majiteli směnky není zaplacená dlužná částka, tak ve směnečném řízení před soudem nemusí dokazovat vznik závazku na jehož základě byla tato směnka vystavena, což je velkou výhodou a s tím souvisí i další výhoda, kterou je rychlost směnečného řízení. Naopak dlužník, který odmítá směnku zaplatit, musí před soudem prokázat důvody, proč nechce zaplatit. Směnka je cenný papír, který je převoditelný a díky tomu se může převádět na jiného majitele, což je někdy také výhodné.

Velkou nevýhodou směnek je formální a obsahová správnost, která je stanovena zákonem.

4.4 Výhody a nevýhody dokumentárního akreditivu

Stěžejními výhodami dokumentárního akreditivu pro příkazce (kupujícího) akreditivu jsou: možnost snížení obchodního rizika na minimum díky nastavením akreditivních podmínek, kterými si také může zajistit odpovídající kvalitu objednaného zboží a včasnost jeho dodání. Obchodní partner mohou být nabídnuty výhodnější platební podmínky díky poskytnutí kvalitního zajišťovacího instrumentu, kterým dokumentární akreditiv bez pochyb je. Další výhodou pro kupujícího je jistota, že zboží bylo odesláno ještě před zaplacením. Naskytuje se tady také možnost získat zboží na úvěr za podmínky, že se v akreditivu sjedná odklad platby. Za platbu ručí banka kupující. Toto jsou asi nejhlavnější výhody dokumentárního akreditivu pro kupujícího a nyní budou výhody dokumentárního akreditivu zaměřeny na příjemce akreditivu (prodávajícího), kterými jsou například: jestliže příjemce splní akreditivní podmínky, tak má jistotu zaplacení za dodané zboží nebo službu, má možnost ručit vlastním dodavatelům prostřednictvím akreditivu.

Jelikož se jedná o neodvolatelný závazek banky, tak se nemusí bát, že by nedostal zaplacen a zároveň je tím chráněn před rizikem případné platební neschopnosti nakupujícího.

Hlavní nevýhodou dokumentárního akreditivu jsou jeho vysoké náklady viz. Tabulka č. 2, Tabulka č. 3, Tabulka č. 4, Tabulka č. 5. Je zde také velká administrativní náročnost, protože je zde nutnost vlastnit všechny dokumenty požadované v akreditivu. Nevýhodou pro kupujícího je skutečnost, že má předem vázané finanční prostředky, sice má jistotu, že dané zboží bylo odesláno, ale neví v jakém stavu.

Tabulka č. 2 - Poplatek za otevření akreditivu

Název instituce	Poplatek za otevření akreditivu
Volksbank CZ a.s.	0,1 % za každý započatý měsíc, min. 1.000,-
Komerční banka a.s.	0,3 % za 1. čtvrtletí, min. 1 000,- (při částce nad 30 mil. 0,25 %, nad 150 mil. 0,2 %), + 0,1 % za každý další započatý měsíc, min. 1 000,-
Česká spořitelna a.s.	0,3 % za 1. čtvrtletí, min. 1 000,- za každý další započatý měsíc 0,1 %, min. 1000,-
ČSOB a.s.	0,3 % za 1. čtvrtletí, 0,1 % za každý další započatý měsíc, min. 1 500,- + riziková přírážka p.a.

Zdroj: vlastní zpracování na základě osobní konzultace dne 8. září 2010 u vybraných bank

Z této tabulky je zřejmé, že Volksbank CZ a.s. jako jediná banka nezapočítává celé 1. čtvrtletí, ale účtuje po jednotlivých měsících. Komerční banka a.s. má nastaveny hranice akreditivu, po jejichž překročení se procentuální částka snižuje a ČSOB a.s. si připočítává ještě navíc rizikovou přírážku podle míry úvěrového rizika.

Tabulka č. 3 - Poplatek za avízo beneficentovi

Název instituce	Poplatek za avízo beneficentovi
Volksbank CZ a.s.	0,2 % min. 1 000,-
Komerční banka a.s.	0,2 %, min. 1 000,- avizování akreditivu vystaveného KB 0,1 %, min. 500,-
Česká spořitelna a.s.	0,2 % akreditivy bez potvrzení České spořitelny, min. 1 000,- s potvrzením zdarma
ČSOB a.s.	0,2 % min. 1 500,-

Zdroj: vlastní zpracování na základě osobní konzultace dne 8. září 2010 u vybraných bank

Z tabulky č. 3 vyplývá, že poplatky za avízo beneficentovi jsou u všech zmíněných bank v podstatě shodné. Výhodu v podobě avíza beneficentovi zdarma má klient České spořitelny a.s. v případě, že Česká spořitelna a.s. akreditiv sama potvrdila.

Tabulka č. 4 - Poplatek za provedení změny nebo zrušení akreditivu

Název instituce	Poplatek za provedení změny	Poplatek za zrušení
Volksbank CZ a.s.	1 000,-	500,-
Komerční banka a.s.	750,-	1 000,-
Česká spořitelna a.s.	1 000,-	1 000,-
ČSOB a.s.	1 500,-	1 500,-

Zdroj: vlastní zpracování na základě osobní konzultace dne 8. září 2010 u vybraných bank

Jednoznačně nejvyšší poplatek za provedení změny nebo za zrušení akreditivu má ČSOB

a.s., oproti tomu má Komerční banka a.s. nejnižší poplatek za provedení změny v akreditivu. Nejnižší poplatek za zrušení akreditivu má Volksbank CZ a.s.

Tabulka č. 5 - Poplatek za výplatu akreditivu

Název instituce	Poplatek za výplatu akreditivu
Volksbank CZ a.s.	0,2 %, min. 1 000,-
Komerční banka a.s.	0,25 %, min. 1 000,-
Česká spořitelna a.s.	0,3 %, min. 1 000,-
ČSOB a.s.	0,3 %, min. 1 500,-

Zdroj: vlastní zpracování na základě osobní konzultace dne 8. září 2010 u vybraných bank

Z Tabulky č. 5 je patrné, že nejnižší poplatek za výplatu akreditivu má Volksbank CZ a.s. v těsném závěsu za ním je Komerční banka a. s., kde rozdíl oproti poplatku u Volksbank CZ a.s. činí pouhé 0,05 %, avšak i tento rozdíl je citelný v případě vyplácení vysokých peněžních částek.

4.5 Výhody a nevýhody dokumentárního inkasa

Výhodou pro kupujícího platícího dokumentárním inkasem je fakt, že platí až v době, kdy má informaci, že zboží bylo již odesláno, avšak nemá přístup ke zboží do té doby, dokud neuhradí danou platbu. Je zde jistota bezproblémového vyřízení případu pro vývozce, který bance předá potřebné dokumenty k inkasu. Banka dokumenty nevydává, dokud kupující nedá příkaz k úhradě částky nebo nesplní dané inkasní podmínky. Další výhodou dokumentárního inkasa je větší jistota zaplacení na rozdíl od hladké platby. Jsou zde také nižší poplatky viz. Tabulka č. 6, Tabulka č. 7, Tabulka č. 8, oproti platbě dokumentárním akreditivem.

Nevýhodou pro prodávajícího je zde riziko nepřevzetí odeslaného zboží a jeho nezaplacení. Toto riziko může být odstraněno některou z forem zajištění (pojištění rizika

nepřevzetí nebo bankovní záruka).

Tabulka č. 6 - Poplatek za zpracování dokumentárního inkasa

Název instituce	Poplatek za zpracování dokumentárního inkasa
Volksbank CZ a.s.	0,2 %, min. 1 000,- max. 20 000,-
Komerční banka a.s.	0,3 %, min. 1 000,- max. 20 000,-
Česká spořitelna a.s.	0,3 %, min. 1 000,- max. 20 000,-
ČSOB a.s.	0,3 %, min. 1 500,- max. 30 000,-

Zdroj: vlastní zpracování na základě osobní konzultace dne 8. září 2010 u vybraných bank

Nejnižší procentní sazbu má Volksbank CZ a.s., ostatní instituce mají procentní sazbu totožnou. Za povšimnutí stojí ČSOB a.s., která má vyšší maximální částku o 10 000,- Kč oproti ostatním.

Tabulka č. 7 - Poplatek za změnu inkasních podmínek

Název instituce	Poplatek za změnu inkasních podmínek
Volksbank CZ a.s.	500,-
Komerční banka a.s.	200,-
Česká spořitelna a.s.	500,-
ČSOB a.s.	500,-

Zdroj: vlastní zpracování na základě osobní konzultace dne 8. září 2010 u vybraných bank

Většina ze zmíněných institucí má poplatek za změnu inkasních podmínek shodný a to ve výši 500,- Kč kromě Komerční banky a.s., která má tento poplatek podstatně nižší.

Tabulka č. 8 - Poplatek za uvolnění zboží

Název instituce	Poplatek za uvolnění zboží
Volksbank CZ a.s.	1 000,-
Komerční banka a.s.	500,-
Česká spořitelna a.s.	500,-
ČSOB a.s.	500,-

Zdroj: vlastní zpracování na základě osobní konzultace dne 8. září 2010 u vybraných bank

Poplatek za uvolnění zboží je vyšší pouze u Volksbank CZ a.s., kde je tato částka dvojnásobná proti ostatním institucím.

4.6 Porovnání vybraných bezhotovostních platebních instrumentů

Pro porovnání vybraných bezhotovostních platebních instrumentů: příkazu k úhradě, příkazu k inkasu, směnky, dokumentárního akreditivu a dokumentárního inkasa jsou zvoleny kritéria:

- výše poplatků spojená s uskutečněním bezhotovostního placení daným instrumentem,
- časová náročnost,
- právní znalost,
- administrativní náročnost,
- platební rizikovost.

Tabulka č. 9 - Komparace vybraných bezhotovostních platebních instrumentů

Kritérium	Druh bezhotovostního platebního instrumentu				
	Příkaz k úhradě	Příkaz k inkasu	Směnka	Dokumentární akreditiv	Dokumentární inkaso
Výše poplatků	2	2	1	4	3
Časová náročnost	1	2	2	4	4
Právní znalost	1	1	2	2	2
Administrativní náročnost	1	1	2	4	3
Platební rizikovost	1	1	2	1	2
Suma	19	18	16	10	11

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulku č. 9 lze chápat jako bodové hodnocení vybraných bezhotovostních platebních instrumentů, kde kritérii byly zvoleny faktory, které nejvíce zasahují do průběhu uskutečnění platby skrze vybraný instrument. Čísla uvedená v tabulce byla zvolena dle bodové stupnice od 1 do 4, kde:

- 4 = nejlepší, nejjednodušší,
- 1 = nejhorší, složitý, pracný, nejméně vhodný.

Po shlédnutí této tabulky je na první pohled vidět, že vítězem se stal příkaz k úhradě s nejvíce body, který má těsně v závěsu příkaz k inkasu, který o prvenství přišel jen z důvodu o něco málo větší časové náročnosti spojené s povolením k příkazu k inkasu. Výše poplatků u těchto dvou instrumentů není nijak zvlášť vysoká viz. tabulka č. 1. Výsledky u dalších kritérií jsou taktéž velice příznivé pro zvolení tohoto instrumentu. Směnka také nedopadla, co se týče výsledku hodnocení, špatně. I když u tohoto platebního

instrumentu je už potřeba právních znalostí např. potřebné náležitosti směnky. Nejhůře tedy dopadly akreditivní platby pro jejich časovou náročnost, výši poplatků a administrativní náročnost. Na druhou stranu akreditivní platby jsou jednou z nejbezpečnějších zajištění garantované bankou.

5 Závěr

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo provést porovnání vybraných bezhotovostních platebních instrumentů: příkazu k úhradě, příkazu k inkasu, směnky, dokumentárního akreditivu a dokumentárního inkasa navzájem dle předem určených kritérií, kterými byli výše poplatků spojená s uskutečněním bezhotovostní platby daným instrumentem, časová náročnost, právní znalost, administrativní náročnost, platební rizikovost. Každý z uvedených instrumentů byl nejprve charakterizován z hlediska výhod a nevýhod.

Výhodami příkazu k úhradě byly shledány: rychlost převedení peněz z účtu plátce na účet příjemce platby, jednoduchost používání tohoto platebního instrumentu, kde stačí vyplnit příslušný formulář v klasické papírové podobě nebo elektronické podobě a potvrdit tento příkaz. Ostatní operace už jsou provedeny banky. Na základě osobní konzultace v pobočkách Volksbank CZ a.s., Komerční banky a.s., České spořitelny a.s., ČSOB a.s. byla sestavena tabulka č. 1 na str. 37 se sazbami za provedení příkazu k úhradě u těchto institucí, ze kterého vyplynulo, že celkově nejnižší poplatky za provedení příkazu k úhradě má Česká spořitelna a.s. i přes to, že tato banka má zpoplatněn příkaz k úhradě prostřednictvím internetového bankovníctví. Jedinou nevýhodou tohoto instrumentu byla shledána možnost nechtěného převedení peněz na jiný účet než bylo původně zamýšleno v případě špatného vyplnění údajů.

Jelikož příkaz k inkasu funguje na podobném principu jako příkaz k úhradě, tak i jeho výhody byly značně podobné tj. rychlost, spolehlivost, jednoduchost a možnost využití moderní technologie při zadávání inkasního příkazu. Nevýhodou pro banku je nutnost vykonání více úkonů spojené s příkazem k inkasu oproti úkonům spojených s příkazem k úhradě.

Klíčovou výhodou směnky byla stanovena situace, kdy majitel nezaplacené dlužné částky směnky nemusí před soudem dokazovat vznik závazku na jehož základě byla tato směnka vystavena. Směnka je cenným papírem, který je převoditelný na jiného majitele, což může být někdy také výhodné. Oproti tomu formální a obsahová správnost, která je stanovena zákonem, je velkou nevýhodou tohoto bezhotovostního platebního instrumentu.

Dalším bezhotovostním platebním instrumentem, který byl charakterizován z hlediska

výhod a nevýhod, byl dokumentární akreditiv. Nejprve byly výhody zaměřeny z pohledu příkazce akreditivu tj. kupujícího, pro kterého možnost snížení obchodního rizika na minimum díky nastavení akreditivních podmínek, kterými si může zajistit odpovídající kvalitu objednávaného zboží a včasnost jeho dodání může být značná výhoda. Obchodním partnerem mohou být nabídnuty výhodnější platební podmínky díky poskytnutí tohoto kvalitního zajišťovacího instrumentu. Jistota kupujícího, že zboží bylo odesíláno ještě před zaplacením, představuje taktéž výhodu. Poté byly v práci rozepsány výhody pro příjemce akreditivu tj. prodávajícího, kterými jsou: v případě splnění akreditivních podmínek má jistotu zaplacení za dodané zboží nebo službu, má možnost ručit vlastním dodavatelům prostřednictvím akreditivu. Jelikož se jedná o neodvolatelný závazek banky, tak se nemusí bát, že by nedostal zaplacení a zároveň je tím chráněn před rizikem případné platební neschopnosti kupujícího. Velkou nevýhodou dokumentárního akreditivu byly shledány vysoké náklady viz. tabulka č. 2, tabulka č. 3, tabulka č. 4, tabulka č. 5. Velká administrativní náročnost je taktéž nevýhoda tohoto instrumentu. A v neposlední řadě nevýhodou pro kupujícího je skutečnost, že má vázané finanční prostředky, aniž by tušil, v jakém stavu bylo zboží odesláno.

Přínosem pro kupujícího platícího dokumentárním inkasem byla vytyčena platba až v době, kdy má informaci, že zboží bylo již odesláno. Avšak nemá přístup ke zboží do té doby, dokud není uhrazena daná platba nebo splněny dané inkasní podmínky. Platba dokumentárním inkasem byla stanovena jako výhodnější oproti platbě dokumentárním akreditivem díky nižším poplatkům viz. tabulka č. 6, tabulka č. 7, tabulka č. 8. Nevýhodou pro prodávajícího představuje riziko nepřevzetí odeslaného zboží a jeho nezaplacení.

Následně po vytyčení výhod a nevýhod jednotlivých bezhotovostních platebních instrumentů bylo provedeno vzájemné porovnání těchto instrumentů bodovou metodou viz. tabulka č. 9 dle předem určených kritérií, kterými jsou faktory zasahující nejvíce do průběhu uskutečnění platby skrze vybraný instrument. Z tabulky č. 9 je patrné, že dle těchto kritérií je nejvýhodnější použít pro bezhotovostní platbu příkaz k úhradě, který získal nejvíce bodů. Příkaz k inkasu se umístil jako druhý v pořadí kvůli skutečnosti, že tento instrument má o něco větší časovou náročnost oproti příkazu k úhradě. Směnka také nedopadla, co se týče výsledku hodnocení, špatně. I když u tohoto platebního instrumentu je už potřeba právních znalostí např. potřebné náležitosti směnky. Nejhůře tedy dopadly

akreditivní platby pro jejich časovou náročnost, výši poplatků a administrativní náročnost. Na druhou stranu akreditivní platby jsou jednou z nejbezpečnějších zajištění garantované bankou. Avšak tento výsledek se nedá brát zcela závazně, protože nelze jednoznačně určit, který bezhotovostní platební instrument je nejlepší a tudíž i nejvýhodnější. Při výběru bezhotovostního platebního instrumentu pro danou transakci je nezbytné předem zvážit konkrétní situaci, ve které se dané osoby nacházejí, požadavky smluvních stran a další okolnosti.

6 Seznam použitých zdrojů

6.1 Literární zdroje

ANDRLE, Pavel. *Dokumentární akreditiv v praxi*. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, spol. s r.o., 2001. 144 s. ISBN 80-7169-977-2.

BLAŽEK, Jiří; UKLEIN, Jiří. *Bankovníctví*. 1. vyd. Brno: Doplněk ve spolupráci s PF MU, 1997. 180 s. ISBN 80-210-1715-5, ISBN 80-85765-91-8.

KALABIS, Zbyněk. *Bankovní služby v praxi*. 1. vyd. Brno: Computer Press, a.s., 2005. 148 s. ISBN 80-251-0882-1.

MÁČE, Miroslav. *Platební styk klasický a elektronický*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2006. 220 s. ISBN 80-247-1725-5.

MACHKOVÁ, Hana; ČERNOHLÁVKOVÁ, Eva; SATO, Alexej a kol. *Mezinárodní obchodní operace*. 3. přepr. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2003. 232 s. ISBN 80-247-0686-5.

MARVANOVÁ, Marie; HOUDA, Martin a kol. *Platební styk aneb Platební a zajišťovací instrumenty ve vnitřním a zahraničním obchodě*. 1. vyd. Brno: ECOM ve spolupráci s Aviatik servisem s.r.o., 1993. 246 s. bez ISBN.

NEJEPÍNSKÝ, Karel. *Směnka v obchodě a podnikání*. 1. vyd. Praha: PROFESS, 1992. 78 s. ISBN 80-85235-10-2.

REVERDA, Zbyněk; MANDEL, Martin; KODERA, Jan a kol. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 2. vyd. Praha: Management Press, 1998. 621 s. ISBN 80-85943-49-2.

SCHLOSSBERGER, Otakar; SOLDÁNOVÁ, Marcela. *Platební styk*. 3. vyd. Praha: Bankovní institut, 2005. 368 s. ISBN 80-7265-072-6.

6.2 Elektronické zdroje

[1] *CitiBusiness Czech Republic* [online]. ©2009, [cit. 2010-08-16]. Dostupné z WWW: <http://www.citibank.com/czech/citibusiness/czech/docs/prod_dps_inkaso.htm>.

[2] *Česká spořitelna – Dokumentární akreditiv – O produktu* [online]. ©Česká spořitelna a.s., [cit. 2010-07-18]. Dostupné z WWW: <http://www.csas.cz/banka/menu/cs/firmy/nav00002_firmy_grp_10097_prod_14_prdes?category=10072&>.

[3] *770 Dokumentární akreditiv* [online]. ©2010, [cit. 2010-07-18]. Dostupné z WWW: <http://www.ceed.cz/bankovnictvi/770dokumentarni_akreditiv.htm>.

[4] *Finanční vzdělávání > Produkty > Bankovnictví > Bankovní produkty > Bankovní účet a jeho používání > Používání bankovních účtů > Příkaz k inkasu* [online]. ©2007, [cit. 2010-07-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.financnivzdelavani.cz/webmagazine/page.asp?idk=314>>.

[5] JOPEK, David.: *Právní regulace bezhotovostního platebního styku / PRAVNIPORADCE.IHNED.CZ – Praktická příručka* [online]. 24.10.2007 [cit. 2010-07-10]. Právní regulace bezhotovostního platebního styku. Dostupné z WWW: <http://pravniradce.ihned.cz/c4-10078240-22286300-F00000_d-pravni-regulace-bezhotovostniho-platebniho-styku>.

[6] *Komerční banka - Dokumentární akreditiv* [online]. ©2006, [cit. 2010-08-02]. Dostupné z WWW: <http://www.kb.cz/cs/seg/seg4/products/documentary_letter_credit.shtml>.

[7] *Komerční banka - Dokumentární inkaso* [online]. ©2006, cit. [2010-08-20]. Dostupné z WWW: <http://www.kb.cz/cs/seg/seg4/products/documentary_collection.shtml>.

[8] *Protest směnky* [online]. [cit. 2010-07-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.prawnipraxe.com/smenky/index.php?file=pojem/protest-smenky>>.

[9] *Raiffeisenbank* [online]. © 2008 [cit. 2011-02-28]. Raiffeisen Bank. Dostupné z WWW: <<http://www.rb.cz/attachements/Lhuty%20transakci/Technicke-podminky-platebni%20styk.pdf> >.

6.3 Legislativní dokumenty

Obchodní zákoník (Zákon č. 513/1991 Sb.). Dostupné on-line na http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701?kam=zakon&c=513/1991 [cit. 2010-06-21]

Vyhláška ČNB č. 62/2004 Sb., kterou se stanoví způsob provádění platebního styku mezi bankami, zúčtování na účtech u bank a technické postupy bank při opravném zúčtování.

Dostupné on-line na

http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/legislativa/predpisy_CNB/platebni_styk/download/vyhl_62_2004_ps.pdf [cit. 2010-06-15]

Zákon o platebním styku (Zákon č. 284/2009 Sb.). Dostupné on-line na

http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/legislativa/zakony/download/284_2009_zakon_o_platebnim_styku.pdf [cit. 2010-06-15]

Zákon o bankách (Zákon č. 21/1992 Sb.). Dostupné on-line na

<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/banky/cast1.aspx> [cit. 2010-06-22]

Zákon směnečný a šekový (Zákon č. 191/1950 Sb.). Dostupné on-line na

<http://www.podnikatel.cz/zakony/zakon-c-191-1950-sb-zakon-smenecny-a-sekovy/cele-zneni/> [cit. 2010-07-09]

7 Přílohy

Příloha č. 1 - Příkaz k úhradě v tuzemsku

ČESKÁ SPOŘITELNA	PŘÍKAZ K ÚHRADĚ PAYMENT ORDER	
Datum splatnosti / <i>Payment day</i>		Razítko banky / <i>Stamp of the bank</i>
1		
Předčíslí účtu / <i>Prefix</i>	Číslo účtu plátce / <i>Payer account number</i>	Specif. symbol plátce / <i>Payer specific code</i>
		0800
Předčíslí účtu / <i>Prefix</i>	Číslo účtu příjemce / <i>Beneficiary account number</i>	Kód banky / <i>Bank code</i>
	Měna / <i>Currency</i>	Částka / <i>Amount</i>
Variabilní symbol / <i>Variable code</i>	Konstantní s. / <i>Constant s.</i>	Specifický symbol příjemce / <i>Beneficiary specific code</i>
Textová zpráva / <i>Text</i>		
Datum vystavení / <i>Issue date</i>		
Místo vystavení / <i>Place of issue</i>		
Vzor písma / <i>Type specimen</i>	Podpis(y) podle podpisového vzoru / <i>Signature(s)</i>	Razítko podle podpisového vzoru / <i>Stamp of party ordering</i>
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9		
POZOR! Doklad bude opticky strojově zpracován. Prosím, vyplňte ho podle předtisknutého vzoru v levém dolním rohu.		

Zdroj: papírový formulář z České spořitelny

Příloha č. 2 - Příkaz k úhradě do zahraničí

**PŘÍKAZ K PŘEVODU DO ZAHRA NIČÍ
A V CIZÍ MĚNĚ DO TUZEMSKA
ORDER FOR TRANSFER ABROAD
AND DOMESTIC TRANSFER IN FOREIGN CURRENCY**

20 / číslo transakce / transaction ref. no

32 / měna / currency 32 / částka / amount

datum splatnosti / due date

50 / plátc e / payer

předčíslí účtu / prefix číslo účtu / account number kód banky / bank code

0300

název a adresa (včetně země) / name and address (including country)

Povinné náležitosti převodů v EUR nebo měnách EU/EHP do zemí EU/EHP:

- BIC banky příjemce
- IBAN účtu příjemce
- kód zpoplatnění SHA

Mandatory requirements for transfers in EUR or other currency of EU/EEA within EU/EEA:

- BIC of beneficiary's bank
- IBAN of beneficiary's account number
- charges SHA

59 / příjemce / beneficiary

číslo účtu / account number / IBAN

název a adresa (včetně země) / name and address (including country)

71/kód zpoplatnění / code of charges

- OUR - všechny poplatky hradí plátc e / all charges paid by payer
- SHA - plátc e / příjemce hradí poplatky své banky / only charges of his bank paid by payer / beneficiary
- BEN - všechny poplatky hradí příjemce / all charges paid by beneficiary

57 / banka příjemce / beneficiary's bank

BIC / SWIFT adresa / address nebo národní směrový kód / or national routing code

název a adresa (včetně země) / name and address (including country)

reference plátc e / customer reference

70/ účel převodu / purpose of transfer (informace pro příjemce / information for beneficiary)

další instrukce / other instructions

kontaktní osoba / responsible person

telefon (fax) / phone (fax)

datum vystavení / date of issue

05032011

Současné stvrzuji, že jsem se seznámil s vysvětlivkami uvedenými na zadní straně příkazu.
Herewith I declare to have become acquainted with instructions on the reverse page of this order.

podpis(y) podle podpisových vzorů / signature(s) according to specimen signature

záznamy banky / bank's notes

prosím nevyplňujte / please leave blank

Vytlačeno z www.csob.cz

Příloha č. 3 - Příkaz k inkasu

KB

Příkaz ke zřízení/zrušení/změně povolení inkasa

Originál

Číslo účtu Klienta* /0100

Povolení inkasa ve prospěch příjemce platby

Číslo účtu příjemce platby / Kód banky /

Limit jednotlivé platby inkasa** Kč

Počáteční datum účinnosti povolení inkasa (DDMMRRRR) - není povinné

Konečné datum účinnosti povolení inkasa (DDMMRRRR) - není povinné

*** **Zadávám příkaz ke zřízení povolení inkasa ze svého účtu ve prospěch výše uvedeného účtu příjemce platby**

*** **Ruším výše uvedené povolení inkasa ze svého účtu**

*** **Žádám o změnu těchto údajů u výše uvedeného povolení inkasa:**

*** **Limit jednotlivé platby inkasa změňte na:** Kč**

*** **Konečné datum účinnosti povolení inkasa stanovím na datum (DDMMRRRR)**

Berú na vědomí, že:

- Příkaz ke zřízení/zrušení/změně povolení inkasa musí být Bance předán nejméně dva Obchodní dny před předpokládaným dnem prvního inkasování / požadované změny / zrušení povolení inkasa
- jsem povinen zajistit, aby na výše uvedeném účtu byl dostatek prostředků k provedení inkasa, pokud tak neučiním, nesu odpovědnost za neuhrazení pohledávky subjektu, který inkaso předepsal
- Banka není povinna upozorňovat na neprovedení inkasa z důvodu nedostatku prostředků na účtu.

datum vystavení

jméno/a (hůlkovým písmem)

podpis/y, případně razítko
dle podpisového vzoru

*Pouze běžný účet v Kč

**Povinný údaj. Do sběrného boxu vzhazujte pouze příkazy do limitu max. 100 000 Kč vč.

***Zvolenou variantu označte křížkem [X].

Zdroj: papírový formulář z Komerční banky

Příloha č. 4 - Směnka cizí

V **dne**

Za tuto směnku zaplat'te bez protestu dne

na řad

směnečnou sumu ve výši

Směnečník:

Směnka je splatná v **u**

jméno a podpis výstavce

akcept směnečníka (jeho jméno a podpis)

Příloha č. 5 - Směnka vlastní

V **dne**

Za tuto směnku zaplatím bez protestu dne

na řad

směnečnou sumu ve výši

Směnka je splatná v u

jméno a podpis výstavce

Příloha č. 6 - Příkaz k otevření neodvolatelného dokumentárního akreditivu

**PŘÍKAZ K OTEVŘENÍ NEODVOLATELNÉHO
DOKUMENTÁRNÍHO AKREDITIVU**

Československé obchodní bance, a. s. (ČSOB) v

Žádáme Vás, abyste otevřeli neodvolatelný dokumentární akreditiv podle níže uvedených podmínek:

☐ převoditelný Příkazce: kontaktní osoba: reference: telefon: e-mail: který avizujte prostřednictvím banky:	Platnost akreditivu do: Místo uplynutí platnosti : Beneficiet (přesný název a adresa): Číslo účtu:
Dílčí dodávky: Přeložení zboží: ☐ dovoleny ☐ dovoleno ☐ zakázány ☐ zakázáno	Měna a částka: ☐ maximálně ☐ tolerance: + %/- % Akreditiv je použitelný u ☐ ČSOB ☐ avizující banky ☐ jakékoliv banky ☐ platbou na viděnou ☐ odloženou platbou dní od data
Místo převzetí k dopravě/odeslání z.....: Přístav nalodění/letišťe odeslání: Poslední datum pro odeslání zboží: Přístav vyloďení/letišťe určení: Místo konečného určení/k dopravě kam../místo dodání:	☐ akceptací beneficietovv směnky(ek) se splatností dní od data vystavenou(é) na ČSOB ☐ negociací ☐ dokumentů ☐ ihned ☐ dní od data ☐ vista směnky vystavené na ČSOB ☐ beneficietovy směnky(ek) splatné(ých) dní od data vystavenou(é) na ČSOB
Požadované dokumenty: ☐ podepsaná obchodní faktura v originálu(ech) a v kopii(ích) ☐ 1/2 ☐ námořního konosamentu ☐ multimodálního dopravního dokumentu vystaveného ☐ na řad a bíanko indosovaného ☐ na řad ☐ silniční nákladní list (CMR) ☐ druhopis železničního nákladního listu (CIM) ☐ letecký nákladní list Dopravní dokument má vykazovat ☐ odeslání zboží na příjemce (jméno a adresa): ☐ dopravné placeno ☐ dopravné splatno v místě určení ☐ Notify (jméno a adresa) ☐ balicí list v originálu(ech) a v kopii(ích) ☐ osvědčení o původu v originálu(ech) a v kopii(ích) vystavené potvrzující původ zboží ☐ pojistný certifikát v originálu(ech) na minimálně 110% CIF/CIP hodnoty zboží kryjící následující rizika Další dokumenty: Další podmínky:	

Popis zboží (přesný název, množství, ev. počet) v jazyce kontraktu:	
<p>Dodací parita: DDP Incoterms 2000</p>	
Dokumenty musí být předloženy do dní po datu odeslání zboží, avšak v rámci platnosti akreditivu.	
<p>Tento akreditiv se řídí Jednotnými zvyklostmi a pravidly pro dokumentární akreditivy (2007 revize, publikace č. 600 MOK v Paříži).</p> <p>Akreditiv má být avizující bankou beneficiantovi: ☐ avizován ☐ potvrzen ☐ může být potvrzen</p> <p>Úhradu dokumentů provede na vrub našeho účtu č.</p> <p>Vaše výlohy ☐ na vrub našeho účtu č. ☐ na vrub beneficianta</p> <p>Výlohy avizující banky/dalších bank ☐ na vrub našeho účtu č. ☐ na vrub beneficianta</p> <p>Platí pouze text označený ☒</p> <p>Příkaz vystaven dne: Právoplatný(é) podpis(y) za příkazce</p>	
Vyplní Banka	
Povoleno, podpisy Klienta souhlasí Za správnost odpovídá pan/paní: tel. Specifikace Sazba rizikové přírážky	Datum Název limitu Pobočka /Region Segment

vytištěno z www.csob.cz

Zdroj: <http://www.csob.cz>

Příloha č. 7 - Příkaz k úhradě importního dokumentárního inkasa

**PŘÍKAZ K ÚHRADĚ
IMPORTNÍHO DOKUMENTÁRNÍHO INKASA**

Československé obchodní bance, a.s.
150 57 Praha 5, Radlická 333/150

Dokumentární inkaso č.	
Příkazce: Kontaktní osoba: Telefon: Fax:	Výlohy ČSOB ☐ k naší tíži ☐ k tíži příjemce platu Výlohy zahraniční banky ☐ k naší tíži ☐ k tíži příjemce platu
Číslo účtu:	Splatnost: ☐ ihned ☐ k datu
Měna a částka úhrady:	Záznamy ČSOB Vyřízeno dne:
Platební titul (číslo a slovy):	
Další instrukce:	
Datum a místo vystavení: Razítko a podpis/y příkazce:	záznamy pobočky ČSOB: ☐ blokace výše : _____ sekvence: _____
Platí pouze text označený ☒	

vytištěno z www.csob.cz

Zdroj: <http://www.csob.cz>